

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unirii«

în
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaş 2 Februarü 1901.

Numërul 5.

Contra usurei.

În presa din patrie, de câți va
ani în cóce, se ventilă tot mai mult
cestiunea agrară; toți ved și recunosc,
că poporul agricol sërăcesce pe zi ce
merge și cei scăpătați ori emigrăză, ori
dacă rămân a casă înmulțesc numărul
proletarilor. Acestia apoi lipsiți și de
cele mai elementari mijlóce de trai
onest, sint accesibili pentru ori ce fel
de agitațiuni revoluționare și subversive.
Este chiar în formațiune un partid
parlamentar agrar, care ar fi chemat
să pună capăt sistemului mercantil,
dominant de un şir de ani în țera noastră;
zicem, ar fi chemat a pune sistemului
mercantil, în cât acesta sprijinesce
numai industria și comerțul în detri-
mentul agriculturii; căci până ce vor
puté arăta agrarii ceva succese favo-
rabile poporului agricol, va trece timp
îndelungat. Pe noi cestiunea acésta ne
interesăză mai de aprópe, fiind că po-
porul nostru credincios e compus mai
numai din agricultori, dacă acestia vor
emigra ori vor deveni proletari, cine
va mai susținé bisericile și școlele
nóstre?

Sint multe cauzele, cari aũ contri-
buit și contribue încă la sërăcirea și
espropriarea poporului nostru țeran, așa
e luxul și vițiul beției, cari aũ luat
dimensiuni înspăimântătoare, apoi sarci-
nile publice, cari din an în an cresc
și devin mai nesuportabile. Dară o
causă generală a deposedării poporului
ni-se pare a fi cămătăria.

Încă în anii 1870, când ne esistând
nici o lege, care se determine mărimea
usurei, judecătoriile regesci scoteau ca-
mete și de câte 10° percente, mulți
țerani aũ cădut jertfă usurarilor, vin-
dându-li-se moșiile pe un preț de
nimica.

Ca remediũ în contra usurei s'a adus
articolul de lege VIII. din 1877. în care se
ezice, că judecătoriile regesci se nu in-
cassăză usură mai mare de 8% Acésta
lege a fost și este eludată până în ziua de
azi, pentru că usurării deja când dau bani
împrumut își capitalisăză interesele; p.
es. un țeran are lipsă de 100 fl. v. a.
pe $\frac{1}{2}$ an, cămătăriul îi dă 100 fl., il
face înse să deie obligațiune de 125 fl.
v. a. și la cas de proces acésta sumă
se consideră întregă de capital, cu tóte
că 25 fl. sint usură.

Chiar nici articolul de lege XXV.
din 1883, care cualifică usura de delict

încă nu e în stare a înfrina lacomia și
astuția usurarilor. După ce însi-și
usurării umplu cambiile și respective
formuleză obligațiunile de împrumut,
cu anevoie se póte dovedi culpabilitatea
lor; organele judiciari din oficiũ nu-
î urmăresc pe cămătari, érá însi-și cei
interesați și despoiați de cătră acestia
întru atâta sint de storși și slăbiți, cât
nici nu cutéază a întreprinde nimica spre
propria apărare. Exemplu avem pe
nefericiții Ruteni, cari după ce aũ fost
espropriați de cămătari, își cêrcă no-
rocul în America; tóte încercările co-
misiunei instituite de guvern spre ridi-
carea acestui nefericit popor, sint ză-
darnice, și acum nici cu forța nu se
mai pot împedea emigrările din părțile
nordice ale țerii. Ceea ce se întâmplă
între Ruteni, în un chip atât de mar-
cant și revoltător, se practisăză în o
formă mai puțin bătătoare la ochi în
Ardeal și chiar și în Bănat, Canalul
Ungariei. Și am ajuns acolo, cât dă-
toriile, ce apăsaũ moșia poporului în
fórté multe ținuturi sint mai mari de
cât face prețul aceleia, un lucru, care
trebuie să ne inspire seriose îngrijiri.

Deși toți trăiesc după popor și de
la popor, totuși puțin se interesăză
de el; maioritarea deputaților, cari se
geréză de reprezentanții poporului, nici
nu are simț pentru maioritarea poporului,
pe care o compun țerani, chiar pentru
aceea de la legislativă să nu ne aş-
teptăm în curënd la măsurii eficace
pentru salvarea țărănimeii de la totala
ruină economică.

Noi, cari petrecem continuũ în
mijlocul poporului e să escugetăm și
aplicăm mijlócele de a paraliza activi-
tatea distructivă a usurarilor și împe-
deda ruina țărănimeii nóstre. Aceste
mijlóce sint materialii și morali.

Ca mijlóce materialii, ar fi deschi-
derea isvórelor de credit ieftine și so-
lide, adevă cări se acorde împrumuturi
pe lângă percente mici și numai acolo,
unde în adevăr e necesar. Băncile
nóstre, pe lângă tóte părțile lor cele
bune, nu s'aũ dovedit suficiente spre a
scăpa poporul de ruina materială; causa
e că și unele din bănci ieaũ camete
prea mari, avënd în vedere în rîndul
prim interesele acționarilor și nu ale
debitorilor, apoi credităză prea ușor,
ceea ce-î face pe ómeni să împrumute
și când ar puté fi și fără acel împrumut.
Mai acomodate ni-se par reuniunile de
credit, în cari însi-și țerani să fie
acționari, așa cât eventualul căștig

după împrumutări să fie tot al lor, cum
sint bună órá cele după sistemul
Raiffeisen.

Mai mult se înglodă țerani în
datori, când sint ani slabi, neroditori;
lipsindu-î atunci mijlócele de trai e
silit omul să contragă împrumut și pe
lângă cele mai grele condițiuni. Aici
ca remediũ și mijloc de ajutorare ser-
vesc magazinele de bucate bisericesci
și scolastice. Țerani, unde magazinele
sint destul de abundante, scapă de că-
mătari, érá din căștigurile realizate se
supórtă sarcinile bisericesci-scolastice,
prin ce tot ei se simt ușurați, scădënd
în aceea-și proporțiune repartiile. Chiar
din acest motiv nu putem îndestul în-
demna preoțimea și învățătórima, că
în interesul poporului, a bisericii și
școlei, să stăruescă din tóte puterile a
se înființa atari magazine acolo, unde
încă nu esistă, și a se manipula bine
și consciențios cele esistente.

În fine să nu uităm, că munca
neobosită și cruțarea înțeleptă, sint cele
mai sigure isvóre a prosperării mate-
riale, căci fără de acestea nici cele
mai practice măsurii de apărare și nici
cele mai rigoróse legi omenesci nu vor
puté să înfrine egoismul și cu el astuția
cămătarilor.

Să convingem poporul despre pe-
ricolul, ce-l amenință prin contragerea
de datori și să aplicăm mijlócele spre
a împedea ruina materială și morală
a poporului agricol, până ce nu ajunge la
sórtea Rutenilor, căci atunci e prea târziu.

Calendarul Iulian. — În „Apăr. naț.“
din 31 Ian. aflăm un proiect de lege, prin
care se dá prima lovitură calendarului
vechiũ, scoțindu-se din tóte oficiile.

Éta textualul cuprins al proiectului:

Art. 1. — ziua de 19 Iulie anul 1901
va fi considerată în tótă România drept ziua
de 1 August, și cu începere de la acésta
dată calendarul numit Gregorian sau stil nou
va fi singurul calendar întrebuintat pentru
exprimarea datelor în tóte actele vieții civile
și religioase și ale tuturor autorităților publice.

Art. 2. — Se vor respecta, după 19
Iulie stil vechiũ 1901, tóte datele și terme-
nele fixate în stilul vechiũ înainte de pu-
nerea în aplicare a acestei legi, transfor-
mându-se în date corespunzătoare stilului nou,
devenit singur legal.

Art. 3. — Sărbătorile naționale și re-
ligioase își vor păstra datele actuale, socotite
înse în stilul nou.

Misiunile rusesci. — „Echos d'Orient“ III. (Constantinople-Paris 1900) la p. 312—316 publică nise comunicate imprumutate din ultimul raport oficial, ce „sfintul sinod“ l'a făcut împăratului Nicolai II. Ni-se spune acolo, că pe lângă păstoria ordinară clerul rusesc s'a dedicat și misiunii de a converti pe păgân și pe eterodocși. În Rusia europeană și asiatică după raportul acela sînt 23 misiuni, pentru susținerea cărora cei 14.243 membri ai „Societății misiunilor ortodoxe“ în anul 1897 au colectat 384.509 ruble, era în anul 1897 au colectat 396.961 ruble. Terenurile, în cari misiunile acestea își dezvoltă activitatea, sînt Finlanda, Georgia și — Polonia. Rezultatele activității acesteia sînt următoarele:

Convertiți dintre	1896	1897
Luterani	1874	1754
Catolici	1500	2081
Uniți	312	185
Reformați	21	32
Armeni	26	47
Protestanți	70	41
Rascolnici	7800	8196
Iudei	901	873
Mohamedani	451	485
Păgânii	2226	2667
La olaltă	15.181	16.361

Afară de imperiul rusesc are biserica rusescă misiuni în Japonia și în America. În Japonia după raportul amintit în anul 1897 au fost 23.856 creștini ortodocși în 225 comune, pe cari îi guvernau 1 episcop, 1 arhimandrit, 27 preoți și 5 diaconi. Dintre aceștia 26 preoți și 4 diaconi sînt Japonezi. Misiunea are 3 gazete, o școală de catechizare în Tokio, un seminar, o școală de cant, o școală de prunci, cu carea e împreunat un laboratoriu pentru pictura bisericească. Numărul botezării a fost 937 în anul 1896, era 993 în anul 1897.

În America sînt 29 misiuni rusesci cu 30 biserici și 70 capele. Ele sînt subordonate unui episcop, carele locuiește în San-Francisco. Se dă cu socotela, că în misiunile acestea sînt 50.000 de creștini „ortodocși“, între cari și convertiți Eschimoși. Alenți, Sinezii și Japonezi. În anul 1897 numărul convertiților va fi fost cam 700. Din anul 1896

apare o gazetă pe sama „ortodocșilor“ din America, dară școlii aș ei numai 3.

Se plănuia întemeierea unei misiuni în Corea, dară până la sfârșitul anului 1897 misiunea acesta încă nu era întemeiată.

Atâta ne spune raportul oficial al „sfintului sinod“ despre activitatea bisericii rusesci neunite întru convertirea păgânilor și eterodocșilor. Alte biserici neunite nu fac nici atâta, stau în amotielă, pentru că le lipsese spiritul de viață dătător a bisericii celei adevărate, careia, Di Christos I-a promis, că va fi cu ea „în toate zilele până la sfârșitul veacului.“

Revistă bisericească.

Roma. Cu datul de 18 Ian. a. c. Sfinția Sa Leo XIII, căruia atât de mult îi zace la inimă cestiunea socială, a dat o enciclică despre democrația creștină. Într'insa s. Părinte reamintind enciclicele „Quod apostoli muneris“ și „Rerum novarum“ înșiră instituțiile, ce catolicii le-au făcut în folosul lucrătorilor, îndemnându-i ca și de aci în colo, lăsând la o parte cestiunile inutile speculative, activitatea lor să și-o manifesteze în pracsă prin ajutorarea și promovarea stării lucrătorilor. Pe aceștia apoi și poporul, îi face atenți ca să se abțină de la toate mișcările ce ar avé caracter resvrător, să dea tuturor ceea ce e al său și să practiceze religiunea. În forma acesta viața socială va reinflori din nou pretutindenea.

Franța. Zilele trecute s'a continuat desbaterea în general asupra proiectului despre congregațiuni. Dintre vorbirile, ce s'au ținut, mai însemnată a fost a prim-ministrului de odinioară Ribot. El a zis, că dorește ce e drept supremația puterii civile, dar cu toate acestea nu pôte sprijini guvernul în războiul, ce l-a pornit în contra congregațiilor. Voesce libertate pentru toți cetățenii și ia în apărare concordatul, garanța păcii reli-

giose. Vorbirea și-a terminat-o apărând libertatea instrucțiunii și imputând guvernului că turbură liniștea conștiinții.

Terminând cu desbaterea în general, în 28 l. c. parlamentul frances a trecut la desbaterea în special a numitului proiect. Opoziția se pregătește la o resistință demnă de însemnatatea cauzei. La începutul ședinții deputatul Gayroud a făcut o contra-propunere, în carea pre-tinde libertate deplină pe sama congregațiilor. Contra-propunerea înse a fost respinsă. Începându-se desbaterea în special, opoziția a înaintat până acum peste 60 de modificări, ce ar trebui să se facă la proiectul congregațiilor.

Revistă politică.

Austria. Pe Joia trecută (31/1) s'a conchemat parlamentul imperial. Partidele și-au ținut adunările lor, în cari au ales pe șefi și au statorit în general programul, ce au de cuget a-l urma. Partidul radical german și-a ținut de datorință a-și esprima și cu ocaziunea aceea nisuința sa nestrămutată de a se pune la cale o federațiune cu imperiul german și de a combate ori ce influință străină. Pentru ca în grupul lor politic să pôte intra și deputați catolici au enunțat, că ruperea lor de cătră Roma nu are colorit religios, ci pur politic.

De alt cum prin nouele alegeri, parlamentul imperial chiar de loc nu s'a făcut mai apt de lucru. De aceea guvernul se va îngriji, să nu aducă înaintea parlamentului, de cât numai proiecte de acelea, în contra cărora nu va avé de obiecționat nici un grup politic. Chiar și alegerea de președinte al camerei încă se pare tare anevoioasă. Pentru președinte, grupurile politice au recurs la partidul popular-catolic, dar acesta nu vre să primescă.

Feuilleton.

Icône.

Fata morgana.

În presera sărbătorilor ne cânta orchestra seminariștilor.

Era adevărat delicioasă pentru noi musica.

Acordurile plângătoare aduceau par'că accente din lume — din lumea depărtată și necunoscută.

În deosebire ne plăcea „Știi tu“. Nu știu, pôte unde era singura piesă românească, dar aveam o deosebită dragoste pentru ea. Chiar și ungerii se însuflețeau auzind-o și aplaudau, de le roșiau palmile.

Știi tu . . . rotocole de fum planază în aer, grupuri-grupuri stau la mese clericilor; ochii lor se fixează în vag. — o amintire nelămurită se oglindește în ei — în vreme ce acordurile muzicii plâng și reproșează pierdute aduceri a minte.

Știi tu . . . valurile de fum leaă forme bizare atingerea lor caldă îți dă senzația unor mângăieri de femeie.

La ce ne gândiam noi?

Pôte la nimic; pôte la o iubire imaginară, eterică — la un vis de iubire.

Da, în închipuirea noastră era o ființă imaterială.

O cunosceam de sus — de departe. O vedeam trecând zimbitore ca un vis fericit, și adese o vedeam îngenuchiată în fața altarului; ochii ei frumoși erau plini de credință și de — lacrimi.

Și imaginația noastră arunca un vâl de lumină asupra acestei necunoscute, căreia natura i-a dat atâta farmec și atâta grație, numai ca să fie iubită.

— La ce te gândești? — mă întrerupse un prietin unger.

— Eă? . . . la nimic.

— Spune-mi, ce însemneză „Știi tu“? Și cum conversația decurgea unguresce, i-am circumscris sensul, căci traducția verbală nu mi se părea corespunzătoare.

— Înțeleg, zise el, așa dară ceva de dragoste?

— Așa ceva . . .

Și începui să zimbescă.

Pe urmă mă întrebă erăși:

— Spune drept, fost-ai vre o dată amorisat?

Îmi era prietin bun și aș fi voit să fiu sincer, dar însu-mi nu scieam *anumit* fost-am amorisat ori nu. Îmi trecea prin minte o prietină, tovarășa jocurilor mele din copilărie: doi ochi frumoși și neastimpărați, un păr risipit pe frunte — da, era drăguță, mă-a plăcut de ea, dar amorisat nu am fost.

— Să-ți spun drept, nici eu nu sciu, fost-am ori ba.

— Atunci îți spun eu că n'ai fost, Dacă ai fi fost, de sigur ai ținea minte.

Apoi adause încet ca șoptind:

— Vezi, eu țin minte.

Și zimbi de nou.

— Spune-mi și mie, — îl rugai.

— Sînt trei ani de atunci, eram în liceu. Ne cunosceam de copii și nu-mi aflam locul, când nu era lângă mine, și când plecam la școlii ea plângea totă noaptea.

— Apoi doră erai copii.

— Tot atât — ne-am obicinuit, și pe urmă ne-am despărțit ca și ei.

— Cum? A murit?

Anglia. Principele de Wales Adalbert Eduard în 23 Ian. a. c. a urcat tronul Angliei în locul mamei sale Victoria. În virtutea legilor engleze, moștenitorul de tron devine rege fără încoronarea previe, ori recunoșterea premergătoare a parlamentului. Încoronarea se întâmplă mai târziu, în biserica din Westminster prin arhiepiscopul din Canterbury. Regina Victoria s'a încoronat la anul după suirea sa pe tron.

Ceremoniile împreunate cu suirea pe tron sint, că, eredele se prezintă în palatul St-James, unde sint adunați membrii consiliului secret. În prezența acestora spune numele, sub care voesce să domnească și depune jurământul pentru observarea constituției. (Principele de Wales, moștenitorul de tron Adalbert Eduard, a luat numele de Eduard VII.) După depunerea jurământului regelui pe constituție, depun în mâinile acestuia jurământul de fidelitate membrii consiliului secret, 130 la număr, prin aceea, că fie care trece și iugenunche înaintea regelui. Urmăzătorul de fidelitate în cameră și senat. Cu mărtea regelui parlamentul și senatul și-a terminat misiunea.

Îndeplinindu-se ceremoniile acestea, suirea pe tron se publică înaintea St-James și Royal-Exchange.

Ziua înmormântării reginei ôre când Victoria a stabilit-o pe 2 Februarie, când cadavrul din Osborne îl vor transporta la Windsor. La înmormântare vor fi reprezentate toate puterile europene.

Transvaal. Stările din Africa sudică sînt neschimbate. Buri înainteză tot mai tare spre sud și în Natal. Președintele Krüger, petrece acum în Utrecht, și toate scirile din republicele sud-africane

le primesce prin mijlocirea guvernului francez, care, pe cum se spune din unele părți, se va și angaja, ca să lea inițiativă de a se încheia pacea.

Tot în favorul Burilor, aș pasit la mijloc mai mulți membrii de al congresului de pace ce se ținușe la Haga mai anii trecuți, trimițînd o notă la puterile europene și Statele-Unite, în care se rógă, ca pe baza hotărîrilor aduse atunci și primite, să întrevină în favorul familiilor bure, cari sint maltratate, și în general în favorul Burilor, cari se luptă pentru conservarea drepturilor lor.

Corespondințe.

Congrua și preoțimea.

De pe vatra Murășului, 29 Ian. st. n.

Am cetit în „Unirea“ Nro. 4. o corespondință din Câmpie, cu datul de 16 Ianuarie n. intitulată „In fața primejdii.“

În această corespondință, un confrate, cu numele *L.* polemizează cu unii preoți, cari înseteză după congruă, și adese ori îl întrebă, când se va face ôre? Își exprimă tot o dată temerea, că prin salarisarea congruală să va rupe legătura și solidaritatea, ce trebuie să existe între păstoriul sufletesc și turmasa; să va înmulți ceata naimiților, pentru că preotul nu va mai griji așa bine de poporul sêd, prin ce acesta se va înstrăina de la el și de biserică.

Să nu se supere confratele *L.* dacă îi voi face unele observări. Preoți mai neactivi, așa zicînd naimiți, aș fost tot de una și vor fi, dară și preoți după rînduiala lui Melchisedek încă aș fost, și vor fi și pe venitor. Pentru lămurirea chestiei congruale, voiesc a face numai unele reflesiuni

la ideile desfășurate în corespondință, precizînd motivul, pentru care o parte a preoțimei noastre înseteză după ea.

Sum convîș, că confratele corespondent, cunôșce bine divergința, ce există între venitele parohiale ale parochiilor aflătoare în Archidieceasa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

O scie aceea, că sint parochii pe teritoriul câmpiei cu canonicie de peste 100 jugere. În acestea preotul, prin o economie bună rațională, își pôte face venit la 1500 corone anuali și și mai mult. Ba date numai cu 5—6% pe arîndă, aduc venit de 1000 corone anuali.

În ast fel de parochii, e ușor sarcina preotului, el e în stare aș procura cărți folositoare și ziare, are din ce-și plăti servitorii, din ce-și crește familia, are și timp de cetit.

Unii ca aceștia nu înseteză după congruă, pentru că de alt cum nici se vor salarisa prin congruă, sau dacă da, atunci numai cu fôrte puțin, de ôre ce venitul canonicel cu stolarile, mai se urcă la suma congruală de 600 fl. sau 1200 corone.

Cu totul alta e sôrtea la mulțimea cea mare a preoților, aflători în parochii cu câte 10—20 jugere canonică, cari, fie chiar de clasa I și de se vor computa cu 10% pe arîndă, totuși aduc numai 200—400 corone venit anuali.

Se mai adauge aici puținătatea sufletelor, și de aici a stolarilor.

Ca să ne lămurim bine în chestie, voi aduce la cunoscința corespondentului *L.* două casuri, ce le scîi, din gura credincioșilor mei.

O dată unul dintre ei îmi spune, că la fciorul lui, i-aș dat Dnul părinte din satul vecin, simbrie 50 fl. și un car de cucuruz cu tuleul, încercînd carul din grămada, din șură, în cât preotului nu i-aș mai rēmas pe atăta. Am cugetat în mine: sērmame popă, nu țî-aș rēmas din totă canonică, încă un car de cucuruz, și din acela se te susți cu preotēsa și cu pruncul, cu servitor și servitoare pe alt aa.

Cu altă ocașune. ēră îmi spune unul, că la băietul lui de 17 ani, ce aș fost servitor la alt preot în altă comună, pe la anul nou. i-a mai restat din simbrie 16 fl. și nevrînd respectivul să-l mai aștepte, aș fost silit bietul popă, să împrumute restul simbriei de la banca comunală.

Din acestea, și altele asemenea vedem zilnic pe preoții nostri, schimbînd vaca de jug, pe o junecă neînvēțată, și rimătorul îngrășat de ucis, pe altul mai mic, ca să plătescă servitorul scump, ori quartirul pentru pruncul de la școlă, și nu e decî mirare, dacă mulți preoți de al nostri, înseteză după congruă, prin ce-și vor vedea asecurată îmbrăcămîntea familiei și plata servitorilor.

Apoi la salarisarea noastră prin congruă, eș zic, că avem și drept, pentru că noi avem datorință de a sădi în popor bunacuvință și moralitate, prin ce cu toții conlucram, ca ori care funcționar în interesul și pentru fericirea statului. Statul numai prin popor moral pôte fi fericit.

Eș nu am temere, că să va înmulți ceta preoților neînteressați de turmă, ci din contră zic, că va scădea; pentru că fie care preot va scî, că el salariul congrual numai ca preot îl pôte căpēta, alt cum ba, și pentru aceea avēnd și timp mai mult, și modru, se va sili mai cu efect aș implini

— Murit . . . Eram lângă patul ei, o aud și acum zicîndu-mi: „Uită tot, eș sint mōrtă tu ești viu; cărările noastre s'aș despărțit.“

M'a podidit plânsul. Abia i-am putut răspunde: „Tu nu ești mōrtă, și chiar de al muri, numai tu vei trăi pentru mine. Să știi, că mē duc în seminar.“ Și ea avu un zîmbet ceresc; vanitatea ei de femeie era satisfăcută în clipa din urmă, când știea, că și după mōrte va fi iubită. Zîmbînd a trecut în cealaltă lume, ēr eș am venit în seminar. Eram desperat. Dar mai târziu, când mē cugetam la *vanitatum vanitas*, îmi venia așa o bucurie, când mē gîndiam, la ființa aceea scumpă, care a murit cu numele meș pe buze . . . Cine știe, dacă trăia, m'ar fi iubit ea tot așa de mult?

Și m'i-a arētat posa mōrtei, și câte va șuvițe din blondul ei păr. Le avea tot de una la sine.

Eram emoționat. Îl compătîmiam și îl invidiam în aceea-și vreme.

Aș fi vrut să fiu în locul lui, să am consciința fericirii pierdute — să știu că m'a iubit și a murit, apoi nu-mi pasă, nu mē mai iubescă nime!

Și mē gîndiam: ôre iubi-voiu și eș o dată?

Și rîdeam.

. . . Mlădirea valurilor de fum părea a lua forme distincte . . . ca o intrupare a gîndurilor mele, vedeam un chip de femeie. Avea haine negre și ochi albaștri. În zîmbetul ei părea că-mi zice: „Vino, lasă visările de mărire, vino cu mine, te voi iubi.“

Mi-am închis ochii, să nu mai vēd ispita.

Și cu ochii închiși vedeam (vedeam ori visam?) o căsuță mică și curată. Un preot ședea la masă, cetînd un ziar. Pe o clipă o umbră de invidie îi întunecă fața: cetia despre cariera strălucită a unui fost camerad de studii. Dar umbra de invidie dispăru. Ce are a face deșarta pompă a lumii cu adevērata fericire a unui preot sērac și cinstit? La gura sobei un mic ștengrar descult se jōcă cu mâța. Din cealaltă odaie vine nevasta și se așeză lângă el. „Tot mai tușesci, dragă, țî-am adus ciaiū.“ Și beaș amîndoi dintr'un păhar și copilul se acată de genunchii lor și cere și el . . . Pe urmă îl la mamă-sa și-l culcă. Și bărbatul își intrerupe lectura și ascultă cum micuțul se rógă înainte de culcare: „Dōmne ține pe tata și pe mama“ . . .

Icona Măntuitorului de asupra patului, par'că zîmbește în cadru.

Și bărbatul cel de la masă eram — eș.

Ce frumōsă a fost vedenia acēsta.

Vedenie, vis . . .

Azi nu mai pot crede visurilor, nici amăgirilor optice.

Și totuși — ce fericit aș fi fost!

Simin.

chemarea sa de preot. El va avea respect mai mare de Consistor, care de secur va deprinde asupra lui o putere mai mare disciplinară, silindu-l să stea cu de adinsul de conștiință, catechisare și de școlă.

Cu salarisarea învățătorilor peste tot, eu nu văd nici o schimbare spre rău, deși știu, că sînt unii salariați de la stat cu câte 200 corone și mai bine.

Ei au respect de preot ca director școlar, de protopop ca de inspector școlastic și-l așteaptă cu frică la examen, dară au frică și de Inspectorul reg. și cu cât îl vizitează mai mulți, cu atîta stă mai bine de școlă, nu absentază nici o dată, pentru că nu scie ziua, nici cîșul, în care va veni ore carele în școlă.

Drept aceea, în interesul preoției vorbind, zic, să nu fim pesimiști; cei din parochii mai bune, să nu ne mirăm de cei alții că însetează după o sorțe mai bună, ei să ne iubim și compătimim unii pe alții.

i.

Încă un cuvînt

la cestiunea concubinatelor.

De pe Tîrnave, în Ian. 1901.

Valori furioase s'au năpăstnit asupra bisericeii și neamului în decursul veacurilor, dar preoția noastră de 200 ani tot de una a triumfat peste ele, — asta e convingerea mea, câștigată din istoria fidelă a trecutului nostru preoțesc. Acesta a fost titlul divin și nobilitar, pe temeiul cărnii preoția neîncetat a fost căpetenia organelor noastre. Cum că pe venitor va mai putea reflecta la acest titlu? ne poate spune prezentul, timpul cel mai obiectiv și neînșelător! —

Preotul catolic român pe temeiul științelor sale câștigate în decurs de 16 ani, poate să figureze ca căpetenia poporului în relațiune cu orî și care persoană și instituțiune,  r asta cu at t mai virtos, cu c t s nge și c stă este el din corpul turmei sale. Și până când are cu sine încrederea poporului, figura preotului trebuie să aparțină importanței istorice a bisericeii și neamului nostru. Materialismul nice ca concept și nice ca factor nu p te să-l împedece, pentru că alta e menirea preotului, și dacă totuși îl  mpedec , va fi p te mai mult „lipsa”, de c t „lăcomia” de materie.

„Și totuși se mișcă!”

Anticipiez, că bunăstarea materială o consider de un factor important, atât în familie, c t și în viața poporului, pe cum recunosc și aceea, că preoții nostri trebuie să fie și economi de model. Contestez înse lăcomia cutărui preot în detrimentul moral al turmei sale. Apoi protestez mai ales în contra acelei l comii ordinare, carea pe preot îl degrad z  la „subiectul imediat al economiei brute”, prin ceea ce de bună voie se desbracă de respectul poporului și a altor factori, cu cari preotul vine în atingere cotidiană.

Vorbind adecă în general, economia brută pe omul destinat de conducător inteligent, ca subiect imediat, adecă ca sclavul economiei, îl face nervos și chiar rustic, aș , în c t în scurt timp, numai de pe vesminte îl mai poți deosebi de cătră plugarii  rdi-

nari. Mai t rziu apoi devine odios și desprețuit, pentru că în lipsa progresului moral și superior, își perde tóte prerogativele unui om inteligent, și, reflect nd aici la însași persoana preotului, acesta ne mai put nd avea  nfluința inteliginței sale pastorale, vițiile în popor nu numai că se sporesc, dar însuși preotul devine p te prima jertfă a acestor viții. — Rotațiunea timpului duce cu sine ceea ce a fost. Astăzi poporul  nv t  școlă, și preotul totuși trebuie să-l fie superior în tóte. căci la din contră devine inferior și lipsit de orî și care  nfluință. — Apoi cum că un ast fel de preot nu p te progresa, nice în bunăstarea materială, urm z  din firea lucrului. Asta o putem ved  cu ochii!

Acum se revenim strict la obiect!

Dacă preotul prin măsuri energice și totuși cumpătate, nu-și p te ajunge scopul întru stirpirea concubinatelor, nice după sfortări îndelungate în cadrul competiției sale, atunci — pe cum am zis — caută, să recurgă la ajutorul puterii civile, adecă la antistia comunală. Dacă acest  nu e aplicată a satisface dorinței juste a preotului, p te sub pretextul lipsei de legi, după părerea mea, recurgerea la oficiile mai înalte nice nu e consult  și nice ajung tore de scop.  n cazul acesta, preotul mai bine va face, dacă în consonanță cu comitetul parochial va compune o arătare scripturistică cătră comitetul comunal, unde preotul însuși se află ca membru.  n adunarea comitetului comunal preotul va și să-și dovedesc  cu argumente puternice cererea justă, și anevoi  cred, că va exista un comitet comunal atât de scelerat, în c t să nu considere de îndreptătită cererea preotului, de a deveni sbicuite concubinatele în însuși favorul binepricteput al comunei întregi. După ce comitetul comunal a hotărit sprijin preotului, antistia comunală devine obligată a lua măsuri s n tose contra vițiului, pe lângă răspunderea de a executa concludul adus de comitet. Acest remediu nu e de desprețuit.

Se p te totuși întimpla, ca nici acest  măsură se nu conducă la rezultatul dorit.  n cazul acest  preotul, dacă totuși nu voiește a înceta cu insistința, apoi e necesitat a recurge la mijlocul cel din urmă, adecă la axioma etică „in extremis extrema sunt tentanda.” Un ast fel de creștin adecă, care „nu ascultă de biserică, să-i fie ca un p g n și vameș.”  r dacă prin neascultare chiar scandalis z , să fie eschis de la orî și ce legătură cu biserică și preotul!

 ndoit și  treit accentuez înse, că acest mijloc se p te aplica numai „in extremis”, adecă când tóte cele alalte sfortări posibile nu au putut ajuta, și   asta numai atunci, dacă însuși poporul scandalisat va cere măsura acest , căci la din contră p te să  ntervin  primejdia de a cădea în alt estrem.

După părerea mea, un concubin desprețuit de ómeni și eschis de biserică, totuși s'ar îndrepta. Și dacă nu, atunci vrednic mai este unul ca acela de toleranța s. bisericeii?

 mi permit în fine a reflecta la cazul special produs într'o corespondință, unde se vorbește despre concubini, cari și-au părăsit pe soții lor legitimi și veșuiesc în concubin t cu alte persoane. Se p te întimpla, ca ambii concubini să-și fi părăsit pe soții lor, dar aș  ceva încă nu am v dut. Am esperiat înse cazul, că soția părăsindu-și

soțul, s'a dus la un altul ca concubină sub pretextul de a-  fi servitoare. Casurile de genul acesta sînt și mai probabile. Aci  mi permit a adauge, că legea nu concede, ba espres oprește pe tóte oficiile, de a estrada „carte de slujit” unei mueri căsătorite, fără de șcirea și  nvirea soțului ei. Dacă pe temeiul acesta preotul va conturba cu energi  pe ast fel de concubini, atunci fără de multă vorbă îl p te desb ra de cătră olaltă.

Vor fi ele și alte casuri analoge, și p te și mai complicate, dar t rte rari fiind ele, merita mai mult sbicuire locală, de c t atențiune deosebită.

 n colo recunosc, că e cu mult mai anevoi s  stirpirea concubinatelor, de c t împedecarea ivirei lor. Dar dacă său  vit o dată, apoi se stai și se te uii la ele?!

Romeo.

Serata societății

„Inocențiu M. Clain”.

— Raport special —

Societatea de lectură a harnicilor nostri clerici, a aranjat Duminecă sara o serată literară-musicală.  n sala de gimnastică. Programul l-am comunicat deja cetitorilor nostri, el a fost executat cu multă precisiune și spre deplina îndestulare a asistentilor, cari  mpleau vasta sală.  ntre cei prezenți am remarcat  nalta prezență a Escl. Sale Mitropolitului Victor, care și azi ca t t de una, a ținut să onoreze acest  producțiune a elelului tiner, viitorii săi preoți. Au mai fost de față canonicii Dr Bunea, Dr Hossu, Dr Szmigelski, direct. Muntean, secret. Dr Marcu, mulți profesori de la teologie, gimnas și preparandie și un distins public.

Preș. soc. clerical *S ntoma* deschidind serata, salută pe cei de față, rug ndu-  să fie cu indulgență față cu prestațiunile membrilor. Apelul acesta a fost superfluu, clericii au stors viforose aplause, n'au avut lipsă de indulgență.

A urmat „*Marșul c nt reșilor*” de regretatul Porumbescu. Chorul acesta, ca și tóte cele următore, au fost nu se p te mai bine. C nt reșii, conduși de inteligentul lor coleg *Aurel Popovici* au executat piesele cu multă precisiune și acurateță, secer nd aplausele publicului.

Dl Popovici s'a remarcat și ca compozitor al frumosului quartet „*Sînt, sînt*”, executat de Aron, Poșar, Berghian și Popovici, și a bucății „*Mazurca*”, duet pe violă ținut de Popovici și Groze, acompaniați cu multă artă de cunoscuta n str  pianistă Dș. M. Br ndușan. Cu multă plăcere a fost ascultat  și piesa „*Martha*” de Flotow, executată pe violă de dl Popovici, acompaniat cu pianul. Valori de armonie eșiau de sub arcușul său măiestru, deștept nd în inimii dulose sentimente. Ca soliști au mai escelat în „*Cisla*”, clericii: Poșar, Aron, Popovici și Jernia.

Cu multă pricepere a fost predat dialogul dintre *Ovidiu* și *Ibis* la Tomis. Dl Florian, ca Ovidiu și Ticaci  ca Ibis, au fost la locul lor. Mult haz au deșteptat dl Tătar  n „*Surugiul*” de Alesandri, cu jocul său natural și cu mult spirit. Nu mai puțin a plăcut dl Păcurar  n „*Ghiaura*” de Coșbuc.

În sfârșit amintesc cu laudă lucrările dlor Aldica: *despre originea Românilor* și Popa: *„Miserii din trecut“*.

După cuvîntul de închidere, Escelența S. Mitropolitul aduce a minte clericilor cuvintele Psalmistului, „Tota făptura se laude pe Domnul“ felicită pe clerici pentru eselența producție. Indemnându-l ca și pe viitor să se nisuescă ca în tot chipul posibil să mărescă pe Dumnezeu, lucrând în același timp pentru înmulțirea cunoștințelor și împodobirea sufletului cu cele mai frumoase însușiri.

Vii aclamațiunii acoper ultimele cuvinte ale Mitropolitului, care se departă și cu el tot publicul.

Felicităm pe membrii Societății „In-M.-Clain“ de acest succes, și dorim din inimă societății progres și prosperare.

Rap.

Spicuri literare.

Știința și credința.

Am înregistrat și noi, că noul profesor de fiziologie de la facultatea de medicină din București dl dr Paulescu, și-a terminat lecția inaugurală cu cuvintele *Cred în Dumnezeu*. Informația am luat-o din „Apostolul“, o importantă fîie de dincolo, care și-a exprimat bucuria pentru aceste vorbe spuse de pe catedra facultății universitare. Și a avut perfectă dreptate! „Adevărul“, revenind asupra acestei întâmplări, impută „Apostolului“, că pentru ce s'a bucurat așa mult, ca fîie ortodoxă, când prof. Paulescu e un catolic. La imputarea acesta „Apostolul“ răspunde între altele următoarele:

Se putea ôre ca atunci, când un profesor universitar, care, după propria mărturisire a *Adevărului*, a făcut la Paris „studii serioase și are lucrări bune“. își termină lecțiunea inaugurală cu cuvintele: „Cred în Dumnezeu!“ ziarul nostru să nu releveze acesta și să nu-și exprime bucuria?

Căci ce arătam a nume noi prin această bucurie? Arătam, că într'un timp, când în țera noastră se socotește de imensa majoritate a compatrioților nostri, că știința și credința ar fi două noțiuni cu desăvîrșire incompatibile. adevărații omeni de știință, aceia cari nu și-au făcut educațiunea științifică la vitrinele librăriilor, consideră din potrivă că credința într'o forță superioară și conștientă este încheerea inevitabilă către care totă știința ne îndrumază.

„Apostolul“, 7 Dec. 1900.

Ortodoxism.

În nrul de la 15 Sept. 1900 al distinsiei „Noua Revistă Română“ prof. univ. C. R. Motru scrie un interesant articol sub titlul „Cât costă pe țera politica antisemită“ în care se cuprind și următoarele:

Pe idea unei dogmatici ortodoxe se bazează în Rusia curentul în contra civilizațiunii apusane și ura în contra străinilor în genere.

Tendințele obscurantiste, cari stăpînesc astăzi cercurile dirigente ale Rusiei, cu spriginii bisericii ortodoxe se mențin și se lăteșe.

Ast fel fiind, ne este tēmă, că și biserica noastră națională, chemată fiind să jöce un rol activ în resolvarea cesiunilor sociale, să nu urmeze pilda *surorii* ei mai mari. . . Aceași influență bizantină în trecut; aceleași împrejurări, cari au făcut din biserica noastră o biserică națională; *aceeași lipsă de epoci culturale* și de frămîntări intelectuale în

sînul bisericii, ceea ce a avut de rezultat la noi ca și la Ruși *precumpnirea ritualului asupra fondului pur religios*; din aceleași motive aceași organizație a tobagiei țeranilor și a liberării acestora; aceeași credință în puterea liberătoare a Țarului. . . Antisemitismul va avea de rezultat să le readucă *erăși la lumina zilei*. . . Antisemiții nostri vor sci să tragă toate concluziunile. pe cari le indică *dogma ortodoxismului*. . . Cine cetesce ziarele (nôstre, Culeg.) antisemite, se pöte convinge ușor, că ura în contra științei și a culturii europene formeză obiectul de predilecție al acestor ziare. . .

Bizantinism și necredință.

Două maladii sociale au năpădit consecutiv biata țera românească: a) *morală pesimistă a Orientului decreșit*, morală aceea disolvantă, de care o cunoșcem sub numele de *bizantinism*, levantinism, etc.; și b) *politica umanitaristă a Occidentului copleșit* un moment de elucubrațiile pretinsei *filosofii naturale*.

Amindouă maladiile acestea n'au găsit în țera nici o *rezistență organizată*. Biserica ortodoxă? *Red. Unirii*.) nici o putere socială conștientă despre necesitatea unei dezvoltări istorice a societății; ele au exercitat deja o influență nenorocită asupra firei nôstre etnice; ele au totonecat mărețele instincte naționale dovedite de poporul român în lungul curs al veacurilor de necazuri, ele au schimonosit rostul tuturor instituțiilor politice importate de la națiunile valide ale occidentului. . .

(Nr 12 de la 15 Ian. 1901.)

„Apărarea Națională“.

Apel.

Convins de netăgăduitul folos ce-l aduc bibliotecile înființate între poporul nostru, mi-am propus a forma o *bibliotecă școlară-poporală** în Căpâlna inferioară (Com. Târnavei mic). spre care scop îmi permit a apela la generozitatea P. T. public român, rugându-l să doneze unele opuri, reviste etc. spre acest scop.

Eventualele donuri trimise la adresa subscrisului (posta Zsidve) se vor primi cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Căpâlna infer. Ianuariu 1901.

Demetriu Laz. Todoran
învătător gr. cat.

NOUTĂȚI.

Întru mărirea lui Dumnezeu și amintirea bicentenară a s. Uniri, pentru biserica gr. cat. a ss. Archangeli din Ocna-Dejului: Constantin Seplacan și Ana Pop au procurat s. Evanghelie cu 25 cor.; Maria Seplacan măritată Teușan un Apostoleriu cu 13 cor.; Ioan Suareșan cu soții un Euchologiu cu 11 cor., toate cu litere străbune latine. Dumnezeu să le primescă aceste jertfe! Ocna Dejului la 25 Ianuariu 1901. *Augustin P. Murășan* adm.-paroch. — Subscrisul cu totă stima vin a vă ruga. să binevoiți a da loc expresiunilor de mulțumită, pentru marimosele daruri dăruite bisericii gr. cat. din Kézdi-Polyán cu ocaziunea Iubilenului de 200 ani de la S. Unire cu Mama Roma și a nume: On. D. Ioan Iavorski credincios gr. cat. cu locuința în Zernești și soția sa Anna Szabó au donat un rind de vesminte de coloră neagră cu toate aparținătoarele în preț de 60 corone. Maria Dragomir credincioasă gr. cat. a donat 2 Icöne, una a Mântuitorului și cealaltă cu chipul Preacuratei Verg. Maria ambele pe sticlă cu margini întraurite în preț de 20

*) Până ce Căpâlna, aparținea despărț. Blaș al Asociațiunei, sciam, că acolo există o bibliotecă populară, dăruită de Comitetul aceluși despărțemint. Biblioteca aceea se pare, că a dispărut, cu agentură cu tot, căci nu se mai pomenesc nici chiar în „Transilvania“, și acum se face apel pentru a se pune basă la alta nouă. E trist de tot! *Red. Unirii.*

corone, pentru cari jertfe acestor binefăcători ai bisericii li se exprimă și pe cale publică din inimă mulțumită, dorindu-le dar și binecuvîntare de la Dumnezeu — tot o dată cerënd ca pentru celea donate bisericii se își capete răsplată întru fericirea cerescă. K. Polyán 1901 1/2. *Ioan Solnai* protopop.

Sciri personale. Aflăm cu bucurie, că Sâmbătă la 26 Ian. n. clericul archidieceșan *Iuliu Florian*, a depus cu bun succes la universitatea din Pesta examenul rigoros din studiul biblic și limbile orientale. Felicităm pe bravul cleric de succes și-l dorim să mai putem înregistra și altele.

Iubileul „Unirii“. Azi la 2 Faur se serbeză trecerea primului deceniū de la apariția foii nôstre. În semn de mulțumită Provedinții, azi dimineața s'a celebrat o sf. liturgie împrennată cu Doxologia și cu troparele morților întru amintirea repausatului *Dr. Alesandru Grama*, unul dintre fundatorii foii. Liturgia a fost celebrată de *A. C. Domșa*, redactorul nostru, asistat de prof. *Emil Sabo*, ca lector. Cântările le-a executat prof. *Ionaș și Papiu*. Au fost de față Dni *Dr. Hossu, Dr. Szmigelski, Uilăcan, Dr. Marcu, Dr. Suciū, Dr. Dăianu, Dr. Rațiu, Iacob Murășan și Val. Suciū*. La 9 ôre proprietarii foii, însoțiți de membrii redacțiunii și unii colaboratori, (dintre cei esteri pâr. *V. B. Muntenescu* de la Bozias), s'au prezentat la Escel. Sa Mitropolitul, rugându-l să deie binecuvîntarea Sa foii, ca pe cum în deceniul trecut, așa și în cel ce vine, să pöta apăra sfînta biserică și poporul credincios. Escel. Sa ne-a primit cu multă bunăvoință, dorind depline succese și în viitor. La ôrele 4 a fost întrunire, în care administrația a dat samă de partea financiară, ér la ôrele 6 prânz comun la locuința Redactorului.

Stipendii pentru meseriași. Preavener. Consistor Mitropolitan, eserie concurs la 1 ajutor de 120 cor. din fundațiunea *Vancea „Cassa archidieceșană“*, destinat unui sodal, care se face măestru, spre a-și procura reuisitele de lipsă. — 1 ajutor de 80 cor. pentru învățacel, carele terminază cursul de elev și devine sodal, spre acoperirea șpesele ce întimpină; și în urmă la 3 ajutóre de câte 40 cor. și 1 de 13 cor. 33 b. destinate toate pentru învățacel de meserii ori măiestrii. — Concurenții vor trebui să dovedescă că sînt gr. cat. și fii ai Archidieceșei, și cu atestat de la parochul locului, că ieș parte la catechisare. — Concursule sînt a se trimite Consistoriului din Blaș până la 20 Martie.

Hymen. *Valer Giurgiu*, cleric absolut, comptabil la cassa centrală diecesană din Lugos, anunță căsătoria sa cu *Dș. Victoria Popoviciu*, care se va sevriși în Lugos la 17 Faur. c. Sincerile nôstre felicitări!

Prințul Grigorie M. Sturdza. Din Bucureșel se vestesc morțea lui Grig. Sturdza, fiul fostului principe al Moldovei Mich. Sturdza. Repausatul a avut vrîsta de 81 ani. Bărbat distins, el a luat parte în viața publică și numele lui va rămâne neuitat pentru nenumăratele binefaceri, ce le făcea față cu cel sêraci. În timpul din urmă chiar își terminase un splendid palat în capitală, la ridicarea căruia a întrebuintat înse tot măiestrii români, dându-le de lucru, acum în vremea crisei.

† **Giuseppe Verdi**, cel mai mare compositor al timpului modern a repausat Duminecă la 27 Ian. la Milano în vrîstă de 88. ani. Eșit din straturile inferioare ale populații, Verdi a fost modest și cruțator, și din sumele adunate a ridicat un ospiciu pentru artiștii-musicanți. lăsându-l fundațiune de câte va milioane. Dintre compozițiile lui pomenim *Nabuço, Aida, Ernani, Traviata* și multe altele.

Neurolog. † *Paul Papp*, A. D. On. V. archidiacon emerit al districtului protopopesc de Vașad, asesor consistorial, paroch gr. cat. de Vașad etc. a repausat la 28 Ian. a. c. în anul 83 al vieții, 58 al preoției și al fericitei căsătorii.

In veci amintirea lor!

Red. Unirii.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XII.

(Continuare.)

Augustin nici ideia n'avea de toate acestea. Și el, ca mulți alții, ce trec pe lângă Biserică, fără a se uita măcar la ea — a trăit vre-o trei-zeci de ani în Africa, aproape de porțile Alessandriei, fără să fi auzit ceva, nici despre S. Antoniu, nici despre acești eremiți, despre aceste vergure și cu un cuvânt, despre toate acele lucruri admirabile, prin care Biserica și atunci arăta, că ea este adevărată *Mirăsa* lui Isus Christos. Nu scia Augustin, că chiar și în Milan înaintea ochilor lui e o mulțime de vergure, ce trăiesc în o curățenie ațerescă, pentru cari Ambrosie a fost scris trei cărți despre „*Vergure*”, și chiar atunci scria o disertațiune frumoasă despre *Verguri*.

Așa dar uimit asculta el spusele lui Potițian, pe cum însuși mărturisește: „Noi ascultam înmărmuriți minunile acestea așa de probate, ce Tu le-ai făcut, Dōmne, în credința cea adevărată, în Biserica catolică și încă așa de aproape de noi, aproape în zilele noastre. Toți ne miram. Noi pentru mărimea lucrurilor spuse de Potițian, ér el se mira, că noi nu scim nimic despre toate acestea.“¹⁾

Aceste lucruri minunate deși au rămas neobservate de Augustin, au servit spre mare bucurie Bisericii, și au adevărat originea ei dumnezească arătând ce spirit puternic trăiesc în sinul ei. Pentru că pe cum odinioară sângele martirilor, așa și atunci viața originală și parfumurile pustiei au dat Bisericii atâția apostoli, doctori și eroi.

Potițian scia despre acesta un exemplu frumos și îndemnat de curiozitatea amicilor săi, le-a povestit ce s'a întâmplat odată într'un oraș al Galiei, în *Trier*. Într'o zi după amiază, pe când împăratul își petrecea în circ, Potițian cu trei amici ai săi se dusera la preumblare, către grădinile de după zidul orașului. Pe calea doi dintre ei intrară într'o căsuță, unde ședeau nisece săraci de aceia, cărora este împărăția cerurilor. Acolo în chiliuța aceea aflară ei un manuscript, ce conținea viața sfântului Antoniu. Unul începe a citi, și étă! răpit de admirațiune, inima i-se înflăcărează și-l cuprinde dorul de a părăsi lumea și de a începe și el o viață așa de frumoasă. Iubirea de Dumnezeu și rușinea de sine însuși se întâlniră în sufletul lui. Năcăjit pe sine însuși ast fel grăiesce către amicul său: „Spune-mi rogu-te ce vrem noi să ajungem cu atâta trudă? ce căutăm? pentru ce servim la ôste? ce putem spera mai mult, de cât ea să fim amici împăratului? Ce ne folosese amiciția împăratului? O! vai cât e de trecătoare și cât e de periculoasă acesta sōrte! Prin câte pericole poți ajunge la o glorie și mai periculoasă! Dar când o să ajungem și la acesta? Din contră dacă vreaș să fii amic al lui Dumnezeu, écă acum pot fi în dată!“ Ast fel a vorbit turburat de tot de trezirea unei nouă vieți în sufletul său; ceti mai de parte. Inima-i era torturată de valurile puternice ale unei lupte interne, din nou agrăesce pe amicul său, dar acum ca adevărat credincios al lui Dumnezeu:

„Am rupt deja cu speranțele noastre deșerte, m'am decis să servesc lui Dumnezeu și încă chiar acum, chiar în acest loc; ér tu dacă ți-e greu să mă urmezi cel puțin nu mi-te opune.“ — „Și ești înțelegător?“ — răspunse cel alalt — „vreaș să-ți fii soț într'o

ostire așa minunată pentru o resplată așa de mare.“ Ambii hotărâți a nu mai intra în lume începură a-și edifica turnul mântuirii cu convenită cheltnelă — părăsindu-și toate și urmând lui Dumnezeu.

Potițian înse, cu cel alalt amic al său, se preumbla în timpul acesta prin grădină; vedând, că se apropia sēra, îi căutară și aflându-i le zise să vină că e târziu. Aceștia cât ce-i vād, le spun cele întâmplăte, și cum li-a venit voia să se dedice lui Dumnezeu și îi rugară că dacă nu le convine să-i urmeze cel puțin, să nu-i impedece în executarea planului lor. Ce e drept Potițian și soțul său nu i-au urmat, dar deplângându-se pe sine însuși i-au felicitat pe cei doi și s'au recomandat rugăciunilor lor. Ei, atrași în inimă de cele pămîntesci s'au întors în palatul împărătesc, ér cealalt doi atrași de cele ceresci rămaseră în coliba cea umilită. Amindoi avuseră deja logodnice, dar auzind despre acesta și ele își oferiră lui Dumnezeu verguria.²⁾

Potițian era cu totul cufundat în narațiunea sa. Nici nu observa ce vifor începu în inima lui Augustin. Pe când el vorbea despre minunile inocenței, vergurii, înfrânării și curajului, cari minuni făcură așa de cinstite și parfumate deșerturile pustului, Augustin asculta cu bucurie liniștită. Când înse a amintit despre cei doi oficeri, cari din iubire față de Dumnezeu au părăsit tot, mai ales când a repetit cuvintele unuia: „Ce facem? — ce dorim? — vrem să fim amicii împăratului? — dar pentru ce? — pentru ce să nu fim mai bine amicii lui Dumnezeu?“ — Augustin simția și auzia vocea conștiinței sale mai puternică ca orî și când.

Vorbirea lui Potițian îi sfășia inima. — „Plin de fiori vedeam cât sum de urît pătat și mângit — plin de necurătenie... Și cu cât iubiam mai tare pe cei ce s'au concredut mânilor Tale vindecătoare, cu atât mai tare mă uriam pe mine însuși asemănându-mă cu ei. Câți ani au trecut — dōră doi-spre-zece, de când în etate de nouă-spre-zece ani, cetind pe „*Hortensius*“ al lui Cicero s'a trezit în mine iubirea de filosofie și e refuzai sacrificarea norocului pămîntesc pentru aceea fericire, cu toate că nu numai posedarea, dar și numai cercarea ei, face mai mult de cât toate comorile, și împărățiile popōrelor, mai mult, de cât toate plăcerile trupului... De mult deja m'am amăgit, că numai de aceea n'am desprețuit plăcerile lumesci, urmându-Te pe Tine singur, fiind că îmi lipsea lumina, ce să-mi îndrepteze calea. A sosit înse ziua, care mi-a descoperit amăgirea și vocea conștiinței mele îmi strigă: „Până acum ziceai, că pentru incertitudinea adevărului nu depuni povara deșertăciunii. — Étă acum îți stă înainte adevărul și povara aceea tot te mai apasă; étă te întrec alții; étă cu aripile ușore se ridică și de aceia, cari nu s'au trudit atâta pentru aflarea adevărului, nici nu s'au cugetat zece, sau mai mulți ani asupra lui.“ — Ast fel mă rodeam în lăuntru meu, și cu rușine m'am rușinat, auzind pe Potițian vorbind despre acestea.“³⁾ Lupta sa spirituală internă pe cum și confuzia cea mare i-se ogliadau în trăsurile feței.

În urmă Potițian se depărtă. Augustin neputându-se predomina porni către grădină: Alympiū îl urmă și el. Monica înse, fie că ea încă a ascultat conversația lor și în inima sa de mamă a observat turburările fiului său, fie că i-a șoptit Alympiū ceva, sau Dumnezeu i-a spus că momentul deciderii se apropia, se retrase în chilia sa, cădând în genunchi, cu totă flacăra iubirei sale de mamă, cu iubirea inimei sale, de sfîntă, se ruga din toate puterile pentru sufletul fiului său, care atunci lupta, lupta cea de pe urmă în contra lui Dumnezeu.

După ce se duse Potițian și Augustin rămase singur cu Alympiū întorcându-se către el îl agrăiesce ast fel: „Pentru ce o suferim? — ce e acesta? — n'ai auzit? Se scōlă cel neînvățați și cuprind cerul, ér noi cu totă învățatura noastră fără inimă, étă unde ne tăvălim în carne și sânge. Au dōră ni-e rușine a-i urma, pentru că ne-au întrecut? și nu e mai mare rușine, că ne-au întrecut? Și nu e mare rușine a nu ave curajul să le urmăm?“ — Ast fel grăi și fără de a mai aștepta vre-un răspuns se depărtă de lângă Alympiū. Acesta îl privește înmărmurit, pentru că și în voce avea ceva străin, neîndăinat. „Mai mult spunea despre starea mea sufletescă, fruntea, ochii, colōrea feței și glasul meu, de cât cuvintele ce le-am fost zis“¹⁾

Lângă casa lor era o grădinuță. — „Acolo m'a alungat furtuna sufletului meu. Acolo nime nu mă împedea se desbat procesul aspru ce am fost început în contra mea... Așa dară m'am dus în grădină, unde m'însoți și Alympiū, pentru că el nu mă părăsia în lupta mea spirituală, dar fiindu-mi el așa plăcut, nici nu mă împedea a fi singur și când eram cu el. Ne-am pus jos pe cât se putea de parte de casă. Ferbea în mine sufletul și cu mare năcas mă năcăjam pe mine însuși, că de ce nu umblu într'u voia ta, și de ce nu mă unesc cu tine, o Dumnezeu meu, la ce mă îndemnau toate ôsele mele, lăudându-te cu laude până la ceriū.“²⁾

Ast fel boliam și mă torturam acuzându-mă cu o amărăciune neîndatinată, svircolindu-mă și rostogolindu-mă în legăturile mele până ce nu s'ar rumpe de tot și frul cel slab, ce abia mă mai ținea, dar tot mă mai ținea legat... Ești înțelegător în mine: „Ecă acum, acum înainte!“ Cu vorba pleacă deja pe căile tale. Inima urmă deja cuvintelor. Acuși era să fac și éra-și mă lasam... și cu cât se apropia mai tare timpul ca să mă schimb, să mă fac altul, cu atâta mă cuprindea un fior mai mare — înse acesta nici nu mă arunca înapoi, nici nu se da la o parte, — ci mă făcea să stau la îndoielă, să amân lucrul. Mă rețineau nimicurile nimicurilor și vanitățile vanităților, prietenele mele mai vechi; mă trăgeau de vestmintul trupesc al meu, și îmi șoptiau în urechi: „D'apoi ne părăsești? Și din minuta acesta nu vom mai fi cu tine în veci? De aici în colo nu-ți va mai fi iertat *ceasta* sau *ceea*? Și câte îmi mai ziceai și flecăriai fiind că am zis *ceasta* și *ceea*. — O, câte nu-mi mai șoptiau. Dumnezeu! Îndurarea Ta să le ștergă din sufletul șerbului Tău! Oh! ce blăstēmății și ce murdării îmi mai puteai șopti!“ „Dar nu mi-se mai împotriviau față în față; murmurau numai pe la spate, ér când mă depărtam, mă smânțiau pe furis, ca să mă mai nîț odată la ele. Năravul cel înrădăcinat îmi striga: Cugetă dōră că vei pute trăi fără de acestea?“

(Va urma.)

Documente.

Comunicate din arhiva episcopiei greco-catolice din Oradea-mare de Dr. Ioan Ardelean, profesor emerit.

(Fine.)

Propositio

Individuorum partim Ecclesiasticorum cum subiectis Dioecesibus, ad quas pertinent, uti et characteribus eorumque meritis, in Reflexionibus expressis, partim saecularium cum simili adnotatione Characteris et meritorum, pro vacante officio Censuratus et.

¹⁾ Confess. c. VIII. 6.

²⁾ Confess. c. VIII. c. 7.

¹⁾ Confess. l. VIII. c. 7.

²⁾ Confess. c. VIII. c. 7.

¹⁾ Confess. VIII. c. 6.

Revisoratus Librorum Valachicorum penes Typographiam Regiae scientiarum Universitatis Pesthensis recurrentium in conformitate Benigno—Glatiosi Intimati sub 22-da Julii a. c. et Nro. 13886-to emanati, facta:

1. Joannes Kornéli. Dioecesis Varadiensis, Canonicus Honorarius, Vice-Praefectus seminarii Eppalis, emeritus Praefectus scholarum Nationalium Valachicarum: Consistorialis, et Cottus Bihariensis Tabulae Iudriae Assesor. Pro hoc officio praefereenter habilis Theologus enim bonus. Litteraturam Valachicam callet insigniter: Callet insuper Linguas, praeter maternam, etiam Germanicam, Hungaricam bene, et Graecam Litteralem, quam etiam in seminario Agriensi quondam Gli docuit; intelligit praeterea Gallicam et Italicam: dignus proinde qui praefereenter commendetur.

2. Petrus Major, Dioecesis Fogarasiensis, in Transylvania; Parochus Szász-Regényiensis, et Archi-Diaconus Görgényiensis. In Instantia sua, per Excelsum Consilium Regium remissa, sequentia eaque vera exponit merita: a) Quod linguam Valachicam ita calleat, ut prouti Phrases et proverbialia in eadem occurrentia ita et Idiotismos etiam intelligat, et explanare per longioris temporis exercitium noverit. b) Quod studia Philosophica et Theologica Romae, Jus vero Canonium Vienae cum laude absolverit. c) Quod Balazsfalvae Philosophiam et Theologiam docuerit. d) Quod Oeconomiam Ruralem ita familiarem sibi reddiderit, ut occurrentes in ea terminos probe intelligat. e) Quod Linguas, Latinam, Italicam et Graecam calleat; vir, ad notitiam Capituli, singularis, in quantum Capitulo innotescere potuit, pro hoc officio commendabilis.

3. Georgius Siukai saecularis. Typi corrector. Quidquid in Instantia pro sui commendatione adfert, verum esse, Capitulum recognovit; an interim pro hoc officio aptus sit, quum in localitate praesens, et ideo Excelso Consilio notus sit, ejus ad hoc officium assumptio humillime substernitur; finaliter quod Daco-Romano Grammaticam, Philologicam item de usu Litterarum Latinarum apud Valachos Dissertationem ediderit; et Oeconomiam Ruralem ad usum Valachicarum Scholarum typis vulgaverit. In Instantia Capitulo exhibita, provocat ad testimonia sub A, B, C, D, E et F sed non producit: his probare vult, quod studia Philosophica et Theologica Romae cum Eminentia absolverit, et desuper Doctoratus etiam consecutus sit: dein quod Jus Canonium et methodum normalem catechisandi Viennae absolverit: demum quod in Transylvania 12 annis Scholarum G.-Catholicarum Directorem egerit: denique, quod linguam Valachicam, Latinam, Hungaricam, Italicam, Graecam et Germanicam calleat.

Ad urum Protocolli 8-vam de 27 7bris 1806, fasciculus II. (Archivio Varadinensi).

Observatiune.

În urma acestei propunerii Consiliului reg. în 26 Mai 1807 a numit censor și revsor pe Ioan Kornéli cu salariu de 500 fl. Acesta însă deși provocat de guvern, nu și-a ocupat postul de aceea în 13 Iunie 1808. Consiliul regesc a numit censor și corector pe Petru Maior, care era în acest oficiu și pe la anul 1820, pe cum se vede din epistola lui din Buda la 5 Nov. 1820 scrisă Propagandei din Roma. Dar nici Petru Maior nu și-a ocupat postul până în 1809, căci în 1 Decembrie 1808 scria Propagandei: Puto proinde futuro mense, vita comite, Budam in Hungariam proficisci. (După datele comunicate de Dr. I. Ardeleanu)

Cătră un nou ideal.

Sintem la început de veac. Un secol móre, și altul învie. Suta de ani a nouăspre-zecea a dispărut în noianul ultării și a douăspre-zecea vine să-i ia locul, plină de nădejde și de iluzii. Din marginile veacului aprus, trecut'am deja pragul secolului ce urmează. Și dacă e cu scop, ca la sfârșitul fiecărei lucrări, să mai privim o dată peste ea, și dacă ne-am îndatnat, să ne mai uităm încă o dată plină de mângâiere, ori de întristare, peste ceea ce rod al unei munci îndelungate e, ôre nu e oportun și chiar de lipsă, ca acum, la capătul veacului aprus, să facem o ochire retrospectivă peste tendința cătră ideal, de care a fost condusă omenimea în decursul vremilor, și mai cu samă peste aspirațiunile neamului nostru? —

Secolul, care trece, ne lasă senzația unui lanț de contradicții întristătoare pentru sufletele ideale, pentru inimile simțitoare și gingașe, pe cari sbuciumările acestei vieți le impresionară mai mult, tocmai pentru că ele voesc să-și dea samă despre rostul acestor sbuciumări și lupte.

Și în adevăr. — Pare că veacul al XIX-lea a fost a nune menit să fie un mare dușman al idealismului. Torenții pozitivisti și ateii din secolul trecut amenințau deja cu spargerea, cu rumperea totală a zăgazurilor, cari ne mai țineau legați de lumea veche. Încă cultura Grecilor și Romanilor a dat impuls și teren de ajuns minții omenesci spre crearea de ideale: dincolo de lumea această vizibilă — o lume de închipuire poetică, în cari s'a legănat fantasia veacurilor de adolescență a omenirii. Er când s'a întimplat apropierea lumii păgâne de lumea creștină — tendința această spre ideal a omenimei a căpătat o formă nouă, mai frumoasă, mai mângâitoare și mai plină de speranță. În locul idealului păgân a urmat idealul sublim, înălțător și măreț al lui Christos. Și dacă înainte de El omenimea nu a avut idealul adecuat naturii și esențelor omului, această încă nu ne pôte da cuvânt să zicem că lumea veche n'ar fi avut ideal.

Din contră. —

Er după Christos veacuri deja nouăspre-zece a trăit omenimea așteptându-și privirea și îndreptându-și mersul și nisuițele spre această lume a idealului.

Cât de frumoasă și atrăgătoare e lumea idealului! Și totuși cât s'a abătut omenimea de la calea ce conduce cătră ea! Din ciocnirea filosofiei vechi grecesci și romane cu filosofia și religia creștină, s'au născut mai multe sisteme filosofice greșite, fiecare cu menire deosebită. Și pare că a fost o fatalitate, că toate s'au unit în a abate pe omni de la calea ce ducea așa de sigur spre lumea închipuirii, spre acea lume transcendentală unde nu mai e sbucium, lipsă, necas, silă și ură — ci o viață dulce, liniștită, plină de blânde desfătări. —

Marea revoluție franceză — căreia liberalii îi atribue așa influență decizătoare în toate — a rupt legăturile, ce ne mai țineau încopciați de lumea de odinioară și a lăsat în urma-i intrare liberă pe toate terenele curentelor ostile religiunii creștine și idealului ei. S'a început lupta în contra a tot ce nu era pozitivist și ateu. În privirea religiunii adevărate a lui Christos. Omenii, la început amăgiți și tirâți de curentele acestea ușor au secundat lor; și numai noi, fiii veacului, pe care îl înmormintăm, numai noi putem vedea teribilele urmări, ce au succes acestor lupte în privirea idealului. Și dacă privim peste acest secol, el ne lasă impresia unui întins câmp de luptă, plin de cadavrele sufletelor idealiste. Căci dacă au fost și în acest veac spirite mari, cari viața și-au jertfit-o idealului lor nobil, acelea nu au fost pricepute și au trebuit să ducă o luptă continuă în contra tendințelor potrivnice.

Cât de greu și consumător e, când vești că lumea din jurul tău nu te înțelege, zic nu te înțelege, ori că nu voesc, ori din

rëntate! Și în ce și-au aflat ei totuși mângâierea lor? De sigur că în idealul unei lumi suprasensibile, în care toți se iubesc și se pricep. Cât de mângâitor e, când cei ce te încunjoră te înțeleg, îți pricep talnele gândirii toate; îți pricep nisuițele nobile; te ajută dacă pot, te încurajază dacă ajută nu-ți pot, îți pregătesc calea ca mai ușor să ajungi la îmbrătoșarea idealului tău!

„Dumnezeu“, ființa această tainică și necuprinsă, „ne pătrunde conștiința și naște într'însa concepțiunea idealului, acest unificator suprem al operii umane.“ —

Ce e idealul, și în ce stă el? E „ceea ce există numai în imaginație“; „ceea ce întrunește toate perfecțiunile; tipul perfecțiunii.“ Er idealul creștin, e tipul perfecțiunii lui Dumnezeu. „A avea ideal înseamnă a avea o țintă în viitor, a te încălzi la gâdul că el va fi atins când va, a te sacrifica pe tine în dorința de a-l ajunge pe el. Pasionându-te pentru o idee mare, te înalți, nu mai ești omul mic de până ieri, nu mai mărginești totul la ziua de azi, întrezărești ceea ce nu-ți va fi dat să vești.“

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Noua Revistă Română“ pentru politică, literatură, știință și artă, Nr. 26, Vol. 3 cu următorul sumar:

Paul Grecian, Proiectul de reformă generală a contribuțiilor directe. — C. R. Motru, Socialiștii și partidul liberal. — N. Iorga, Studiile d'ni Șăinean despre influențele orientale exercitate asupra noastră. — Dr. Em. Grigorovitz, Restul de Goți și Români în Crimeea. — H. Sanielevici, Manasse (dramă de Ronetti Roman). — Artur Stavri, În larg (poesie). — Ioan Pop-Reteganul, Pribeagul (nuvelă). — Ioan Dafin, Nopțe de Maiu (poesie). — Kean, Salou carré (Gioconda). — D. Dan, Hailerul Dömné (studiu lingvistic). — A. Macedousky, În chestiunea fonetismului. — Zamfir C. Arbore, Piatra porții Cetății Albe. — Ștefan Orășanu, Din istoria României contemporane (de N. Iorga). — C. Alimânșteanu, Chestiunea concedării terenurilor petrolifere. — Revista revistelor.

Posta „Unirii“.

„Frate mic“. Esci în rătăcire, când crești, că redacția și-a descoperit cuiva pseudonimul. În numărul acesta nu s'a mai putut. Vom vedea în cel viitor.

On. A. M. P. în B. 9. Ne-au atins foarte plăcut felicitările trimise. Ne vom da totă silința să fim la culmea chemării noastre și am face destul și dorinții exprimate din multe părți, de a scotea adecă fola mai de multe ori, dacă... abonamentele ar încurge mai regulat. »Statutele« le vei primi zilele acestea. »Pestatul«. Esci foarte prompt. Mulțumite sincere!

Simin. Ai primit deslegarea enigmei? Caută la universitate. Salve!

On. P. B. în V. J. Am primit, mulțumită. Nici odată nu ni-au sunat mai frumos în urechi vorbele »va urma«, ca de data asta. Vom aștepta! Salutare!

Dnul Dr. George Maior prof. București. Regretăm, dar nu putem anunța, de cât cărțile ce ni-se trimit.

Geoagiul-de-jos. Primit și achitam an. 1898 și 1899. Adresa o am schimbat.

G. P. Ilyésfalva. Primit și achitam an. 1899. Resteză încă an. 1900 și 1901.

Ainudul-de-sus. Primit și achitam an. 1898. Resteză 1899, 1900 și 1901.

Morlacu. Cu mulțumită primit. Bociu-l se achită pe 1898, și așa mai resteză an. 1899 și 1900.

Vetés. Achitam an. 1899.

Telciu. Achitam an. 1900.

Hidig. Primit cu mulțumită. În rind perfect. Năsăud, Reuniune. Primit și achitam Oct.— Decembrie 1900.

Siciu. Achitam an. 1898 semestrul 2-lea.

Somcuta-mare. Primit cu mulțumită.

Porumbacul-inferior. Primit și achitam an. 1895.

Szt.-József. Primit și achitam an. 1901. Mineul nu va apăre în curând. Acum se lucră la el. Ediția va fi cea mică, în un tom, pe întreg anul.

Măgura. Primit și achitam an. 1893.

Craiafală-de-C. Primit și achităm anul 1898 și 1899.

Dridif. Primit și achităm an. 1895.

Solymos (p. Zsibó). Primit și achităm an. 1895.

Cianul-mare. Primit și achităm an. 1900 sem. 2-lea.

Cuișăd (Selagiă). Primit și achităm an. 1895.

Tritul-superior. Achităm an. 1899.

Felső-Sebes. Se achită an. 1899.

Samșud. Primit și achităm anul 1895 și 1896.

Mihăiț. Achităm an. 1900.

Unimăt. Achităm restimpul din 1 Octombrie 1900 până în 31 Martie 1901.

P. P. M. Băcăil. Ultima plătire a fost în 29 Decembrie 1899 pe sem. prim al aceluia-și an. Cu plățirea de acum se achită an. 1899 sem. 2-lea și 1900 sem. 1. Mai restază 1900 sem. 2-lea și sem. 1. din anul curent, dacă binevoiți a ne trimite abona-mental înainte.

Corbu. Achităm an. 1899.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa.

Inserate.

Cea mai bună și mai acomodată foie beletristică pentru stimabilele doamne preotese și învățătoare, pe cum și pentru gentilele domnișore de la sate și tot omul sciutor de carte este:

„REVISTA ILUSTRATĂ“

foie enciclopedică-literară
ce apare

de 2-ori pe lună în Șoimuș,
cu numeroase ilustrațiuni executate cele mai multe de cincografii curții imperiale din Viena și costă pe o jumătate de an numai **două corone.**

Este în interesul tuturor abonaților de a face propagandă pentru răspândirea „Revistei Ilustrate“. Cu cât numărul abonaților va fi mai mare, cu atât va apărea Revista mai bogat ilustrată și mai elegantă.

Abonamentul costă numai 2 corone pe o jumătate de an.

Abonamentele se fac de-a dreptul prin mandat postal.

Manuscrisurile și banii de prenumerațiune sînt de a se trimite la administrațiunea „Revistei Ilustrate“ în Șoimuș (*Sajó-Solyomos*), posta ultimă *Nagy-Sajó*.

(3) 2-3

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Pastilele—Hämatine ale apotecarului A. Thierry,

sînt cel mai sigur și veritabil mijloc nutritor și sangifer, contra anemiei, lipsei de sânge și morburilor consecutive. Pastilele acestea ușor de mistuit au să înlocuiască vinurile feruginoase, cari irită nervii stomacali și au un efect amețitor. Fie care cutie va purta subscrierea fabricantului și costă după anticiparea prețului, 4 corone, spedită franco. Adresa:

Apotheker

A. Thierry's Balsam-Fabrik

in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui Antoniou Novotny

(34) 11-52

în Timișoara-Fabric

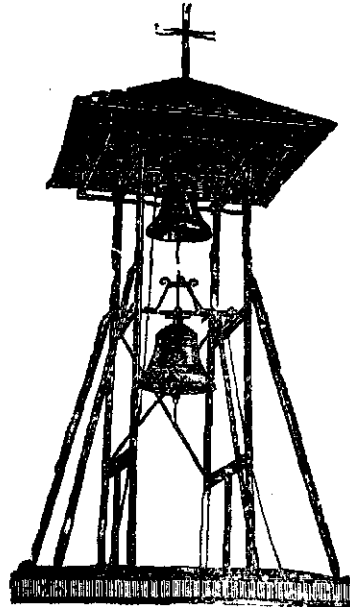
se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre făcerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai multă ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorche cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o

lature prin ceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechi, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre făcerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-ouranturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

Indispensabil și neîntrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în toate țările.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă. cea mai căutată, sigură și până acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Căutat în totă lumea pentru efectul sigur Contra tuturor bolilor interne, de piept, plumăni, stomac și ficat. Folosit ca mijloc estern. este cel mai renumit

remediū de tămăduire a ranelor.

Veritabil numai cu marca de apărare verde, autentic registrată în toate statele și provădată cu capsula de metal, ce poartă inscripția: *Allein echt.* — Producție anuală 6 milioane borceane. — 12 borceane mici sau 6 mari duble. spedită franco 4 corone. — Un borcean de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor depositelor din lume 1 coronă 40 fleri. — Se expediază numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSÓREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită făcătoare de minuni), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfluă. Cu această unsóre s-a vindecat un os-scarabeu, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bóla de óse și în timpul din urmă un morb gangrenos. greu și vechi de 22 ani, numit *rac.* Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; răcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înmoie și curată toate ranele provădate prin impunseturi. O dosă spedită franco costă 1 coronă 80 fleri după primirea prețului. La comande mai mari scădamint.

Producție anuală 100.000 doze.

Pot pune la dispozițiune un archiv întreg de atestate originale din totă lumea. Imitațiile să pot încunajura urmărind cu atențiune fie care borcean, care poartă inscripția: *Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.* Cei cari n-au deposit la îndemână, să se ferescă de falsificări sau fabricate străine, și se comande direct, adresându-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

(38) 12-25